Overlegorgaan
Fysieke Leefomgeving

T.a.v. de minister van Infrastructuur en Waterstaat
Mevr. Van Nieuwenhuizen-Wijbenga

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)
Rijnstraat 8
www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Datum
03 juni 2019

Datum 03 juni 2019
Betreft Tussenrapportage Noordzeeoverleg

Mevrouw de Minister,

Op 5 februari heeft u in uw brief het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) verzocht een Noordzeeoverleg (NZO) op te zetten als een participatief proces onder onafhankelijk voorzitterschap. Het doel is om in een half jaar tijd tot gezamenlijke keuzes te komen en afspraken te maken tussen rijk en maatschappelijke organisaties in de vorm van een 'Noordzeeakkoord'. Hierbij informeer ik u, zoals u mij had verzocht, over de voortgang van het NZO.

Het Noordzeeoverleg tot nu toe

Start en deelnemers

Na uw verzoek, zijn wij in hoog tempo aan de slag gegaan. In de eerste weken heeft het overleg een gezamenlijke agenda opgesteld. Aan het NZO wordt namens het rijk deelgenomen door de directeuren-generaal Heij (IenW), Gaastra (EZK), Osinga (LNV) en Van Kempen (BZK), de andere participanten aan het overleg zijn de Nederlandse WindEnergie Associatie, Energie Beheer Nederland, NOGEPA, Tennet, VisNed, Nederlandse Vissersbond, Stichting de Noordzee, Wereld Natuur Fonds, Greenpeace, Stichting Natuur en Milieu, Vogelbescherming Nederland, Branche Organisatie Zeehavens, Havenbedrijf Rotterdam en de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW).

Overlegstructuur

Tot nu toe zijn er zes plenaire overleggen geweest (van een hele dag), vijf verdiepingssessies (van een hele dag), een bijeenkomst met de bredere samenleving en een tweedaagse conferentie aan zee. Om de drie weken is er een plenair overleg, de week ervoor voorafgegaan door een verdiepingssessie. In de sessies is dieper ingegaan op energie (wind, olie en gas), visserij en natuur. Waar de plenaire sessies meer een concluderend/besluitvormend karakter hebben, worden door experts in de verdiepingssessies onderwerpen verder besproken. Overleg- en voorzittersnotities ondersteunen de sessies, wekelijks voorbereid door het OFL-secretariaat. Partijen in het overleg komen afwisselend aan bod en geven door middel van presentaties uitleg en verdieping aan de uitdagingen waar ze voor staan.

Transitiefonds
Zoals vermeld in het OFL-advies van december jongstleden is onze verwachting dat een Noordzeeakkoord slechts tot stand komt als er voldoende middelen beschikbaar zijn om diverse transities en innovaties te faciliteren. Er lijkt overeenstemming mogelijk over doel, functie en werkwijze van het transitiefonds. Concrete ideeën over de financiering van het fonds zijn verkend en worden met de diverse departementen besproken.

Informatiedeling en KNAW
Alle partijen leveren adequaat informatie en kaartmateriaal aan als daar door het secretariaat of andere partijen van het overleg om wordt gevraagd. Voor de actieve medewerking van de departementen daarbij ben ik zeer erkentelijk. Dit zorgt ervoor dat we in een kort tijdsbestek diepgaand inzicht hebben gekregen in de complexe materie die voorligt. De KNAW vervult in dit opzicht een belangrijke aanvullende rol: zij heeft een commissie samengesteld die voor het NZO als wetenschappelijk klankbord fungeert waardoor de gesprekspartners steeds kunnen beschikken over relevant wetenschappelijk inzicht.

Tweedaagse conferentie aan zee
Op 6 en 7 juni is er in een tweedaagse conferentie door de leden van het plenair overleg intensief gesproken over een eerste versie van een raamakkoord, ook om die vragen te identificeren waarover in de resterende vergadertijd afspraken moeten worden gemaakt. Het blijft de inzet van ons overleg om eind juli tot finale besluitvorming te komen, al kan (i.v.m. de vakanties) niet worden uitgesloten dat in september tot een definitieve vaststelling van de tekst van het akkoord moet worden gekomen.

Overleg met de ministers van IenW, LNV en EZK
Er is, zoals afgesproken, door ondergetekende met LNV intensief contact onderhouden. De minister van LNV heeft besloten de toekomst van de kottervisserij parallel aan het NZO te laten verkennen. U en uw collega's zijn permanent op de hoogte gehouden van het verloop van het overleg, soms door uw vertegenwoordigers, soms ook rechtstreeks door ondergetekende.

Andere belangen & maatschappelijke consultatie
Belangen die direct ruimte gebruiken op de Noordzee
Alle sessies zijn deels ingevuld met presentaties van voornamelijk partijen van het overleg, maar ook door belangen die niet direct aan het overleg deelnemen maar waar wel rekening mee moet worden gehouden. Onder andere zeevaart, zandwinning en defensie hebben hun aandeel op de Noordzee en hun belangen uitgebreid toegelicht, wat het NZO meer duidelijkheid gaf over de vrijheidsgraden in de te maken afspraken.

Maatschappelijke consultatie
Naast het contact over deze specifieke belangen heeft het NZO een bredere maatschappelijk consultatie gehouden voor burgers en organisaties. Zij konden oplossingen aandragen voor de uitdagingen in het ruimtegebruik van de driehoek voedsel-natuur-energie. Onder andere kon op deze manier de 'nieuwe economie'[1] op de Noordzee haar bijdrage leveren. Het doel was om o.a. te verifiëren of de agenda van het NZO compleet was of dat deze nog moest worden aangevuld met nieuwe onderwerpen. Het consultatieproces bestond uit een twee weken lange digitale consultatie, gevolgd door een fysieke bijeenkomst op 8 mei waar burgers en organisaties direct in gesprek konden gaan met leden van het NZO. Bij de bijeenkomst op 8 mei gaven enkele grotere netwerken die actief zijn in de 'nieuwe economie' op de Noordzee presentaties en kregen andere initiatieven de mogelijkheid om hun idee of oplossing te pitchen. De bijeenkomst is bijgewoond door in totaal ongeveer 80 personen. Ik sluit voor uw informatie het beknopte verslag van deze bijeenkomst bij.

Politieke en beleidsontwikkelingen die invloed hebben op NZO, governance vragen
Het NZO heeft ook politieke en beleidsontwikkelingen behandeld die invloed (kunnen) hebben op het overleg tussen de partijen. Dat ging bijvoorbeeld over de NOVI, de ontwikkeling van een beleidskader voor eilanden op zee, de Wet Windenergie op Zee, de militaire oefenterreinen, de met Noord-Nederland gemaakt afspraken m.b.t. wind op zee ten noorden van de Wadden en mogelijk grote interventies na afronding van een Noordzeeakkoord (bijv. de aanleg van eilanden of steunpunten in de energietransitie op zee, of een eventuele luchthaven in zee). Het NZO komt nog te spreken over het fundamentele vraagstuk hoe na afronding van het Noordzeeakkoord alle partijen verbonden te houden met de (beleids)ontwikkeling met betrekking tot de Noordzee.

Overige belangen
Ik heb beoogd overige belangen en organisaties zo goed mogelijk geïnformeerd te houden over het proces van het NZO, zorgvuldig omgaand met het besloten en vertrouwelijke karakter van het overleg. Daarom houdt het NZO de kustprovincies, de grootste havensteden en enkele andere sectorale belangen via het OFL-secretariaat dan wel via de leden van het plenaire overleg rechtstreeks op de hoogte van de ontwikkelingen.

Al met al kan worden geconstateerd dat intensief en open overleg wordt gevoerd, waarbij alle deelnemers aan het overleg gemotiveerd zijn en blijven om tot een Noordzeeakkoord te komen. Omdat de conclusies pas aan het eind definitief worden getrokken –en in onderlinge samenhang- lijkt het me niet verstandig daarop nu inhoudelijk op vooruit te lopen.

[1] Daarbij denkend aan alternatieve vormen van voedselproductie (bijv. zeewier), energiewinning (bijv. golfenergie) en aan natuurherstel en -ontwikkeling

Met vriendelijke groet,

Jacques Wallage
Voorzitter Noordzeeoverleg